

Isabella Stjernholm, Lotte Madsen, Viktor
Bøge-Olesen og Lasse Krog Klausen

Forord

I marts 2014 fik 6. årgang på Vinding Skole følgende opgave:

Lav en fortællesti i Sørvad

En *fortællesti* er en afmærket rute, hvor der til bestemte steder er knyttet fortællinger. Grupper af elever valgte fire til fem fortællinger fra Sørvad og omegn. Inspiration og viden fik eleverne fra Lokalhistorisk Arkiv, familiemedlemmer og andre borgere i Sørvad samt bøgerne *Sørvads historie* og *Ørnhøjbanen*¹

Resultatet af en uges intens arbejde er elleve hæfter med fortællestier af varierende længde. Nogle fortællinger går igen i flere hæfter, andre findes kun et sted.

Du har nu mulighed for at få både motion og viden om din by, når du bevæger dig ud på *fortællestierne*. Følg kortet, der er på bagsiden af folderen og læs fortællingerne på vejen.

God fornøjelse

6. årgang, Vinding Skole 2014

¹ Bøgerne er udgivet af Lokalhistorisk Arkiv for Vinding Sogn

Post 1

Sørvad kultur og idrætscenter, Vognstrupvej 11

For lang tid siden var der ikke en hal i Sørvad. Dengang var der kun Fritidscenteret, som blev bygget i 1975. Det blev bygget i stedet for det gamle forsamlingshus. Der var et svømmebassin før hallen, svømmebassinet blev bygget i år 1977. Hallen kom først til i år 1981. Siden hallen blev bygget er den blevet renoveret i 2001 og der er blevet bygget noget til gennem årene.

Der var mange, der var med til at bygge hallen, både nogle fra landet og fra byen. Byen og landet samlede også penge ind til at bygge hallen. Det gjorde de godt, de fik samlet hele 850.000 kr. ind. Men det var ikke nok til at bygge hallen. Det kostede nemlig 2.000.000 kr. at bygge hallen. Resten betalte Trehøje Kommune heldigvis.

Den dag hallen var færdigbygget blev der holdt et stort arrangement med håndbold, indendørs fodbold, gymnastik og badminton. Der kom også professionelle badmintonspillere som fx Morten Frost. Dem, der var bestyrelsen skulle holde en tale på 10 min. Bestyrelsesmedlemmerne var bl.a. Bent Kokholm, Flemming Iversen, Finn Kravelund og Henning Byskov.

Dengang lignede trøjerne ikke helt dem vi har i dag. Dengang var de nemlig lyserøde med Vinding KFUM-mærke på. I dag er trøjerne blå med reklamer og KFUM-mærket.

Hallen tilbyder i dag store flotte lokaler med både runde og firkantede borde. Der er både en stor og en lille sal med plads til op til 175 personer. Der er tilhørende gårdhave, cafe som kan benyttes. Man kan også leje hallen og dens spinningslokale i forbindelse med firmafester, julefrokost, kursus, familiefester eller konfirmationer.

Hallen har også et velfungerende køkken med lækker hjemmelavet mad. Hvis man holder fest der hjemme, kan hallen også lave maden for dig.

Post 2

Den gamle Brugsforening, Langgade 38

Den gamle Brugs i Sørvad lå der, hvor det nuværende pizzeria ligger. Den gamle Brugs åbnede i år 1936. En kreds af landmænd i Vinding sogn var grebet af andels-tanken og sammenkaldte til et møde om oprettelsen af en brugsforening i år 1935. Til dette møde var der blandt andre Jens Nilsen, Godballe og Celius Petersen til at give oplysninger til brugsforeningen. Der var fremmødt omkring 40 interesserede. Der blev til mødet nedsat et udvalg bestående af Jens Andersen, Hans Lykke, Niels Chr. Jensen, Peter Dreier og Niels Offersen Jun. De skulle arbejde videre på planerne og komme med forslag til love til Brugsforeningen. Den 20. december 1935 blev der afholdt generalforsamling. Her blev Jens Andersen valgt til formand for foreningen. I 1936 blev Henry Mark valgt til uddeler og Chr. Kortegaard Pedersen blev regnskabsfører. Butikken åbnede den 13. marts 1936. Butikken var ca. 40 m² da den startede op. Det første års omsætning var ca. 53.000 kr (opgjort for 16 måneder). Bestyrelsen var meget tilfreds og følte sig så sikker på foreningens videreførelse, at de i 1938 købte huset af Anders Fonager. Brugsforeningen gik i samarbejde med foderstofforeningen. Foderstofforeningen fik lagerlokale bag ved brugsforeningen. I de første 25 år gik udviklingen stille og roligt fremad med kun et uddelerskift, da Ole Kristensen overtog posten i år 1946. I år 1962 var omsætningen på 502.000 kr. Foreningen havde i år 1965 overvejelser om at bygge en ny butik på den anden side af vejen. Herefter blev der købt en ny byggegrund. Da uddelerens lejlighed blev inddraget til butikslokale var butikken nu på ca. 160 m². Det kostede 106.000kr at få bygget om.

I butikken kunne beboerne i Sørvad købe alt det, man havde brug for i dagligdagen. Brugsforeningen fik varer fra FDB, der nu bliver kaldet Coop. Butikken lignede meget den brugs, som vi kender og som i dag ligger på Langgade 30. I den gamle brugs var åbningstiderne lidt anderledes end i dag. Mandag-torsdag var åbningstiderne fra 8.00-18.00, fredag havde de åbent fra 8.00-20.00, og lørdag fra kl. 8.00- 12.00.

I et lille lokalsamfund som Sørvad er det vigtigt, at der er en Brugs, hvor de lokale kan handle i hverdagene. Brugsen er med til at holde gang i byen og er et samlingssted i byen. På den måde er man også fri for at køre til andre byer for at handle dagligvarer.

Post 3

Togstationen

I står nu ved det hus, som tidligere var togstation i Sørvad. I 1907 blev der af sognerådet givet 70 kr. til forarbejde og planlægning af Sørvad Jernbane. Jernbanen blev dog ikke så lang, som man først havde tænkt sig. På grund af modstand fra banerne i: Esbjerg, Ringkøbing, Vejle, Herning og Holstebro fik Sørvad banen ikke lov at gå længere end fra Skjern til Videbæk. Det var Jens Nielsen der var medvirkende til bygningen af jernbanen kom i gang. Anlægsarbejdet blev påbegyndt i år 1922, men det trak ud på grund af en slem frost, som varede i hele 5 måneder. En medvirkende årsag var også at en del af arbejdet blev udført som nødhjælpsarbejde. Men jernbanen blev dog færdig, og det gjorde den d. 21. august 1925, hvor indvielsen fandt sted..

Lørdag d.22.marts 1947 skulle togene 5 og 6 som sædvanlig krydse hinanden på Vind station. Tidligere på dagen var der kørt et særtog fra Ringkøbing til Holstebro. Dette tog skulle, efter at tog 6 var ankommet til Holstebro Sydbanegård, køre som tomt tog, altså uden passager tilbage fra Holstebro til Ringkøbing. Hensigten var så at Vind Station skulle underrette Tog 6 om krydsningen med tog 209. Sørvad station ringede til Vind station for at få dem til at underrette tog 6 om krydsningen. Uheldigvis misforstod ekspeditricen på Vind station meddelelsen. Fejlen blev dog opdaget men på grund af travlhed på kontoret glemte ekspeditricen at rette tog 5 til tog 209. Da tog 6 kom til Vind stationen underrettede ekspeditricen toget om den urigtige underretning til tog- og lokomotivfører. Tog 6 var nu på vej af den enkelt-sporede banelinje, hvor tog 5 var på vej fra Sørvad til Vind. Katastrofen var uundgåelig. Kl.18.11 skete sammenstødet med voldsom kraft. Der var to drenge der omkom, motorføreren og 5 passagerer blev skadet.

I år 1943-44 fik jernbanen et overskud på hele 129.600 kr. Nogle år efter var der stadig overskud. Enkelte år oplevede de dog også underskud. Men det tog man ikke så tungt. I år 1951 begyndte underskuddet dog at påvirke både arbejderne og ejeren.

Den 31. marts 1961 kørte det sidste tog dog også på jernbanen.

Post 4

Hjemmeværnsgården, Stationsvej 8

Hjemmeværnsgården er det sted, hvor hjemmeværnet en gang holdt deres møder. Bygningen blev udelukkende bygget med frivillig hjælp i 1956, fordi de manglede lokaler til møder. Kommunen gav derfor hjemmeværnet en grund, hvor de kunne bygge et mødelokale. Den ligger på hjørnet af Stationsvej og Kirkevængen.

Hjemmeværnet fik doneret sand og træ til huset af kommunen på hjemmeværnsgården betingelse, at de selv fældede træerne i skoven, og selv hentede sand fra sandgraven, så det vil sige, at den er bygget 100% af frivillig hjælp. I starten var den kun til brug af hjemmeværnet, men senere blev der dog bygget både køkken og toiletter, så man kunne leje den til store fester som konfirmationer eller bryllupper. Den var dog stadig først og fremmest til brug af hjemmeværnet. I dag er hjemmeværnsgården ejet af spejderne.

Hjemmeværnsgården er et af de steder i Sørvad, der bliver brugt rigtig meget. Den bliver brugt til fester, fællesspisninger, banko og julefrokoster og sikkert meget mere.

Der er plads til max 100 siddende gæster. Der er nyt loft, nymalede lyse vægge og vinduer samt lamelgardiner. Lokalet har en scene, der kan bruges til forskellige ting. Den kan bruges til taler, mindre shows, musik eller anretterum.

Post 5

Baunen

I skal ud af Kirkevængen og ind af Digevej, så skal i fortsætte lige ud og ind af Bauneparken. I står nu på Baunen, som er et grønt natur-område, som ligger i udkanten af Sørvad.

Som I kan se, er stenen på Baunen en gammel sten, som blev fundet på Jens Løgagers mark i den sydlige del af Vinding sogn. Stenen blev givet til sognet med det formål, at den skulle flyttes op til Baunen. Stenen var 3 alen lang og vejede næsten 6 ton. Stenen skulle flyttes ved hjælp af ungdom for at minde efterslægten om tro og fællesskab. Der var 423 mennesker, der skulle hjælpe til med at flytte stenen, og noget af vejen hjalp 2 lastbiler. De unge sang: *"Jyden han er stærk og sej"*. Ca. 400 mennesker i alle aldre unge kvinder, mænd og børn, var mødt frem, Lærer Jespersen holdte en tale om: *"Man kan hvad man vil"*. Derefter tog ca. 100 mænd fat i tovene og stenen flyttede sig. Stenen skulle trækkes 6-7 km. Tømrermester P. Andersen fra Holstebro havde lavet slæden stenen lå på. På vejen var der mange sving og stejle bakker. Jernet under slæden var begyndt at ryge, og efter 4 km var det slidt op. Det havde man forudset og mens det nye jern blev sat på, holdt de unge pause. Det tog hele 7 timer at flytte stenen 7 km, og mens solen gik ned i vest sang de igen: *"Jyden han er stærk og sej"*. Flytningen af stenen kostede 156,62 kr. Vognmand P. Andersen tog ingen betalinger for sit arbejde kun for materialer. Den store sten der står på Baunen er en minde-sten for en mand der hed Niels Offersen. Stene blev hejst fordi at Niels hjalp med at plante plantager. På stenen står der skrevet: *"Mandig vilje, frejdig tro, hjælp dig til hvad du har nået, fik de frøekorn til at gro, du i sind og muld har sået"*.

Niels Offersen var meget aktiv inden for foreningslivet i Vinding sogn. Han kom til Vinding i 1887. Efter at stenen blev hejst, blev det bestemt, at der skulle holdes en folkefest. Mange mænd, kvinder, børn, unge og ældre var mødt op til minde for Niels Offersen. I dag bliver Baunen stadig brugt af familierne i Sørvad. Især i forårs- og sommer perioden benyttes stedet til cykel og gåture. Baunen er også blevet brugt til at afholde gudstjenester på.